

Kultur- og kirke departementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.

06/01/01-012 012825/06 NTG
694

Oslø, 08.12.2006

HØRING - NOU 2006:2 STATEN OG DEN NORSKE KIRKE

Landsorganisasjonen i Norge har mottatt NOU 2006: 2 Staten og Den norske kirke på høring, med frist 1. desember 2006. Høringsfristen er etter avtale utsatt til 4. desember 2006.

LO vil innledningsvis understreke at debatten om forholdet mellom staten og Den norske kirke angår alle innbyggere i Norge, ikke bare dem som har særlig interesse for tros- og livssynsspørsmål. Forholdet mellom staten og Den norske kirke omhandler makt og fordeling, demokrati, samfunnssyn, eiendomsforhold, økonomiske verdier, musikk, kunst og kultur. Saken må derfor debatteres bredt, på linje med andre politiske saker.

LO vil løfte fram noen standpunkter som umiddelbart bør følges opp, uavhengig av debatten om hovedspørsmålet.

- Det bør etableres en felles lokal arbeidsgiverordning for alle ansatte i Den norske kirke, ut fra kirkelig fellestråd-nivå og med fellestrådet til kommunen. Arbeidsgiverordningen må være organisert i enheter som er store nok til å kunne ivareta det lokale arbeidsgiveransvaret på en profesjonell måte.
- De offentlige og allmenne interesser i forhold til Opplysningsvesenets Fond (OVF) må avklares, herunder grenseganger mellom kirkelige eiendommer og mer allmenne offentlige interesser, samt innløsningsrett for festede tomter og status for tomter til formål som skoler, sykehjem og friluftarealer.
- Kommunene bør få forvaltningsansvaret for gravferdssektoren.
- Valgordningen i Den norske kirke bør endres i mer demokratisk retning.

Vi har følgende kommentarer til høringens hovedproblemstillinger:

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken.

Statens tros- og livssynspolitikk må utformes slik at den ikke oppleves som krenkende for ulike minoriteter. Følgende prinsipper bør legges til grunn for politikken:

- Tros- og livssynsfrihet. Økonomisk og praktisk tilrettelegging for reell fri tros- og livssynsutøvelse.
- Ønsket om et mangfoldig og livssynsmessig pluralistisk samfunn.
- Likestilling og likeverd for alle mennesker, uavhengig av religion og livssyn.
- Ivaretagelse av nasjonens kulturelle og religiøse tradisjoner, og befolkningens ønsker om tilrettelegging for trosutøvelse og religiøse handlinger som dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd.

2. Den norske kirke som statskirke.

Med utgangspunkt i LOs grunnleggende verdier hadde det i dag ikke vært naturlig å støtte etableringen av en statskirkeordning.

Den norske kirkemodellen er imidlertid historisk betinget, på samme måte som vår statsform. Den har vist seg å være åpen, tilpassingsdyktig for forandringer, inkluderende og solidarisk. LO konstaterer at Den norske kirke er sterkt forankret i samfunnet og har oppslutning og tillit blant et stort flertall av landets innbyggere. Befolkningen viser lite engasjement og entusiasme for å skille stat og kirke.

Etter en realpolitisk vurdering anbefaler LO derfor en videreføring av dagens statskirkeordning inntil videre. Vi anser at dagens statskirkemodell er den ordning som best vil ivareta de behov store deler av befolkningen har for tilhørighet til en åpen og inkluderende folkekirke, både i hverdagen og i forbindelse med høytider og seremonier. Statskirkeordningen sørger for en viktig bredde i kirken, for at kirken i økende grad vektlegger åpenhet og toleranse i spørsmål om menneskeverd, kvinnesyn og likestilling, og for at kirken fortsetter å tilhøre folket.

Utvalget peker på mulige reformer av statskirkeordningen, innenfor dagens grunnlovsbestemmelser. LO mener at det vil være riktig å fjerne Grunnlovens § 2.2 om oppdragerplikten. Videre vil det være hensiktsmessig å legge prestatjenesten inn under soknene/fellesråd/prostiråd, og dermed få samme tilsettingsmyndighet og arbeidsgiver i lokalkirken.

Det diskuteres nå hvorvidt statskirkeordningen bør gjøres til gjenstand for en rådgivende folkeavstemming. Dette spørsmålet tas ikke opp i høringsbrevet. LO vil likevel gi uttrykk for at vi anser folkeavstemming som et lite egnet virkemiddel i denne saken.

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

LO mener at Den norske kirke fortsatt skal være forankret i Grunnloven.

Utredningen fokuserer ikke på likestillings spørsmål. For LO er det viktig at Den norske kirke preges av de samme grunnleggende verdier i forhold til likeverd, likestilling, antidiskriminering og demokrati som gjelder for samfunnet for øvrig. LO mener at Den norske kirkes organer og gravferdsforvaltningen fortsatt skal følge offentlighetsloven, forvaltningsloven og likestillingsloven.

Likestillingslovens § 2 om lovens virkeområde, første ledd, lyder i dag:
Loven gjelder på alle områder, med unntak av indre forhold i trossamfunn.
 LO mener at denne bestemmelsen bør oppheves.

LO mener videre at arbeidsmiljølovens § 13-3 tredje ledd om forskjellsbehandling ved tilsetting i stillinger i trossamfunn bør oppheves. Homofil samlivsform bør heller ikke kunne være en saklig grunn for forskjellsbehandling etter § 13-3 første ledd, i forbindelse med tilsetting i noen typer av stillinger, verken i Den norske kirke eller i andre trossamfunn.

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres.

Så lenge Den norske kirke er en grunnlovsfestet statskirke, mener LO at finansieringen skal være offentlig, og sikre medlemmene gratis tilgang til kirkelige handlinger som dåp, vigsel og gravferd. LO er kritisk til innføring av medlemsavgifter eller egenbetaling som forsterker forskjeller mellom folk i forhold til deres muligheter til å bli omfattet av de kirkelige handlinger de måtte ønske.

Ved en eventuell overgang til lovforankret folkekirke ser LO det som naturlig at kirken underlegges et krav om egenfinansiering.

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles.

Det ser i dag ut til å være et demokratisk underskudd i Den norske kirke. LO mener at det umiddelbart bør igangsettes en prosess for å få på plass mer demokratiske valg og valgordninger, uavhengig av stat-kirke spørsmålet. Eksempler på demokratifremmende tiltak kan være bruk av direktevalg på flere nivåer og gjennomføring av de kirkelige valgene samtidig som Stortingsvalgene.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør det stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsipp om religionsfrihet.

Hvis dagens statskirkeordning oppheves, vil Grunnlovens § 2, annet ledd om statens offentlige religion, bortfalle. Dersom det da skal utformes en "verdiparagraf" i § 2 eller ellers i Grunnloven, mener LO at denne bør vise til de politiske prinsippene som statsforfatningen bygger på, så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene.

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen.

LO støtter forslaget fra utvalgets flertall om å gi kommunene forvaltningsansvaret for gravferdssektoren. Vi stiller oss videre positive til at den enkelte kommune kan finne driftsløsninger i samarbeid med for eksempel kirkelig fellesråd.

LO etterlyser en tydeligere avklaring av hvordan gravferdsforvaltningen skal sikres god finansiering, og av hvem som skal ha eiendomsretten til gravferdsarealene.

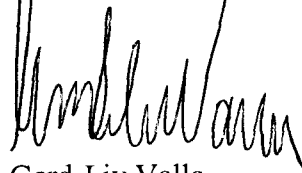
LO ser positivt på etablering av flere livssynsfleksible seremonirom, på at kirkegårdene endrer navn til gravlunder/gravplasser, og på forslaget om å opprette et ”gravferdsfaglige forum” i hvert bispedømme/fylke, der involverte parter kan samarbeide og drøfte problemstillinger knyttet til gravferd og gi råd til gravferdsforvalteren.

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene.

Forvaltningen av kirkebyggene er av stor lokal og nasjonal interesse. Så lenge vi har en statskirkeordning ser LO det som naturlig at kirkebyggene forvaltes i et samarbeid mellom offentlige myndigheter og kirkelige organer, ved at den lokale kirken eier kirkebyggene og kommunen har det økonomiske ansvaret. Ved en eventuell avvikling av statskirken må dette spørsmålet vurderes på nytt.

LO vil videre påpeke viktigheten av at det tilrettelegges for økt flerbruk av kirkebyggene, til glede for lokalsamfunn og barn/ungdom.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Gerd-Liv Valla

Jenny Ann Hammerø

Saksbehandler: Nina Tangnæs Grønvold

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: LO - Landsorganisasjonen i Norge

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

- Tros- og livssynsfrihet. Økonomisk og praktisk tilrettelegging for reell fri tros- og livssynsutøvelse.
- Ønsket om et mangfoldig og livssynsmessig pluralistisk samfunn.
- Likestilling og likeverd for alle mennesker, uavhengig av religion og livssyn.
- Ivaretagelse av nasjonens kulturelle og religiøse tradisjoner, og befolkningens ønsker om tilrettelegging for trosutøvelse og religiøse handlinger som dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd.

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
 X Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Gjennomføring av kirkelige valg samtidig med Stortingsvalg.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
 X De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
 Det humanistiske verdigrunnlaget
 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellestråd)
 X Kommunen
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 X Vet ikke / ønsker ikke å svare